

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN-HOME

IN IN SPIRIT
LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, THURSDAY MORNING, MARCH 5, 1970

STEV. LXVIII — VOL. LXVIII

Manhattan bo aprila ponovil pol na sever

Severozahodni prehod je po sodbi Kanade v njenih teritorialnih vodah, ZDA ga pa — neuradno — smatrajo za "visoko morje", kjer nima Kanada nobenih suverenih pravic.

OTTAWA, Kan. — Lastniki petrolske ladje Manhattan so vprašali kanadsko vlado, če bodo na razpolago kanadski ledolomilci, ko bo ladja v začetku aprila znova zaplula proti severu in nato skozi severozahodni prehod skozi kanadske arktične vode do severne obale Aljaske, kot je to storila lani v septembru.

Zunanji minister M. Sharp je v parlamentu povedal, da je lastnica ladje Humble Oil and Refining Company obvestila kanadsko vlado o nameravani poti, ni pa navedel nobenih podrobnosti. Za te je vprašalce napotil k prometnemu ministru. Dejal je, da je kanadska vlada pripravila ukrepe za varovanje svojih voda pred onesačitvijo, ni pa povedal, v čem ti ukrepi obstoje.

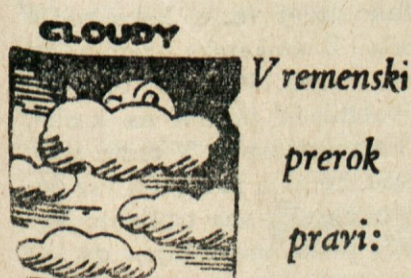
Ko je lani Manhattan plul skozi severne vode in zašel pri tem v ledeni oklep, ga je iz tega rešil kanadski ledolomilec John A. MacDonald. Predsednik vlade P. E. Trudeau je nedavno dejal, da bi navzočnost ledolomilcev pri plovi skozi severozahodni prehod najboljše pokazala kanadski nadzor nad to vodno potjo.

Kanada je uradno na stališču, da je severozahodni prehod v kanadskih teritorialnih vodah in da se morajo zato vse ladje, ki hočejo pluti po njem, držati predpisov kanadske vlade. Združene države, katerih ladje bodo v glavnem plule po tej poti, če se izkaže za uporabno, smatrajo menda to vodno pot za visoko morje, nad katerim nima nihče pravice do kakšnega nadzora. Med tem ko je Ottawa svoje stališče v tem vprašanju povedala jasno, se Washington o njem javno še ni izrazil.

Brandt podpira britski vstop v Skupni trg

LONDON, Vel. Brit. — Zahodnonemški kancler W. Brandt je v ponedeljek prišel sem na tridnevni uradni obisk. S predsednikom vlade H. Wilsonom se je razgovarjal o angleškem vstopu v Skupni trg in o britanskem deležu pri naporih za združevanje Evrope. Zavzel se je tudi za pametne gospodarske odnose z ZDA.

Wilsona je zanimalo tudi to, kako potekajo razgovori Bonna z Moskvo in Varšavo ter kakšni so izgledi za uspeh prvega srečanja zahodnonemškega kanclerja z vzhodnonemskim kasneje ta mesec v Vzhodnem Berlinu. Pripravljalni sestanek o tem srečanju je bil uspešno izveden.

Postopna zjasnitev, hladno. Najvišja temperatura okoli 36.

Novi grobovi

Richard J. Vichio
Včeraj je umrl v veteranski bolnišnici 47 let stari Richard J. Vichio, znan med prijatelji kot "Vicks", rojen v Clevelandu, samski, sin Franka in Lugene, pri katerih je živel na 14721 Hale Ave., brat Mrs. Leonore Gillette, Mrs. Anne Hendricks, Mrs. Marlene Black, Sophie, Helen, Dana in Angela. Pogreb bo iz Grdinovga pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v soboto ob 8.45, v cerkev sv. Jeroma ob 9.30, nato na All Souls pokopališče.

Humphrey brez moči?

WASHINGTON, D.C. — Uradno je H. H. Humphrey, zadnji demokratiški predsedniški kandidat, vodnik demokratske stranke. Kot tak se je prizadeval za izbiro novega strankinega načelnika, ko je sen. Harris iz Oklahome pretekli mesec izjavil, da odstopa. Za ta korak se je menda odločil prav zato ker se ni dobro razumel s Humphreyjem.

Humphrey se je najprej obrnil na L. O'Brien, ki je bil vodnik njegove volivne borbe leta 1968 in preje volivne borbe predsednika J. F. Kennedyja ter za njim L. B. Johnsona. Humphreyju se ni posrečilo pridobiti O'Briena, da bi načelstvo stranke sprejel. Tako se je odločil za bivšega guvernerja Indiane M. E. Welsha.

Strankino vrhovno vodstvo te izbire ni odobrilo, ampak se je znova obrnilo na L. O'Briena. Ta je po dveh dneh preudarjanja končno ponudbo sprejel. To je do neke mere klopota Humphreyju, ki se je pokazal pri svojih naporih brez moči in vpliva.

Strankino vodstvo ne bi postopalo z njim tako, če bi bilo, da je Humphrey politično nočan in da ima izgleda za ponovno imenovanje za predsedniškega kandidata leta 1972.

Prispevajte
V TISKOVNI SKLAD
AMERIŠKE DOMOVINE

Za Rumorjem Moro

Različnost pogledov na vprašanje uzakonitve ločitve zakona ovira sestavo koalicijske vlade v Italiji.

RIM, It. — Predsednik republike G. Saragat, kateremu je Mariano Rumor vrnil naročilo za sestavo nove koalicijske vlade, ko te po treh tednih poskušanja ni mogel sestaviti, je naprosil Alda Mora, naj poskuša on doseči, kar njegovemu tovarišu v krščanski demokratiški stranki ni uspelo.

Aldo Moro je sestavil prvo italijansko vlado "leve sredine" in ostal na njenem čelu pet let. Ali bo uspel tudi tokrat ali ne, je težko reči. Izgledi gotovo niso dobri. Vprašanje uzakonitve ločitve zakona visi kot Damoklov ječ več nad razgovori za rešitev vladne krize.

Če do sestave vlade ne pride, bo predsednik republike moral razpustiti parlament in s tem bo zakonski predlog za ločitev zakona, ki je bil v parlamentu, že izglasovan, sam po sebi propadel. Če pride do sestave vlade, bo ta predlog skoraj gotovo prišel na glasovanje tudi v Senatu, kjer bo nemara dobil večino, kot jo je v spodnji zbornici.

Krščanski demokrati so proti uzakonitvi ločitve zakona, njihovi zavezniki v koalicijski vladi preteklosti pa so za njo. Dokler ne najdemo v tem vprašanju nekega sporazuma, na rešitev vladne krize ni mogoče računati.

NASA se pripravlja na polet Apolla 13

WASHINGTON, D.C. — Polet Apolla 13 je določen za 11. april. Ako bi kaj spodletelo, bo prestavljen na 10. maj. Astronavti bodo pristali na hriboviti površini Lune 15. aprila, v bližino Lune bodo pa prišli že 14. aprila.

To bo prvi pristanelek astronautov na hribovitem terenu, zato so tudi priprave za polet deloma različne od prejšnjih, da se bodo astronauti tako ognili vsem presenečenjem.

V Laosu mirnejše, rdeči so vzeli vladni oporišči ob Hočiminhovih potih

VIENTIANE, Laos. — V zadnjih par dneh je v Laosu le malo slišati o vojskovanju. Rdeči pohod se je ustavil na robih Plante vrčev, četudi so nekatere rdeče patrulje prodrele dalje ob poti proti Luang Prabangu in proti Vientianam. Trdijo, da čakajo rdeče čete na dovoz ali donos oskrbe. Šele, ko bodo to imele v nekaj dneh, bo jasneje, ali so zadovoljni rdeči z doseženim cilji ali bodo šli še dalje.

Včeraj je vlada priznala, da so rdeči zasedli dve njeni manjši postojanki, eno 15 milj južno od Thekkeka na meji Tajске, drugo pri Pak Songu v bližini meje Južnega Vietnama in Kambodže. Predsednik vlade Suvana Fuma je pozval v glavno mesto na posvet vojaške poveljnike posameznih vojaških okrožij za reorganizacijo odpora proti rdečemu napredovanju.

Težava je v tem, da vlada ni dovolj močna, da bi pripravila vojaške vodnike k pokorščini in sama odrejala in vodila obrambo. Dejansko je vsak vodnik vojaškega okrožja navezan sam na sebe, namesto, da bi vsi nastopali skupno in uporabili vse razpoložljive sile proti tujemu napadalu.

Letalska patrola nad Ohio Turpiki

CLEVELAND, O. — Državna cestna patrola nadzira promet na večestah države, posebej na Ohio Turpiki z letalom. V prvih petih dneh tega nadziranja je odkrila z višine 165 prehitrih voznikov, med njimi 60 voznikov tovornjakov. Patrola na cesti, ki jo je letalo obvestilo, je grešnike ustavila in zapisala.

Letalo je v zraku samo podnevi in bo ostalo v službi pol leta za poskušnjo. Če se bo obneslo, bo postalo stalni del cestnega nadzora.

Če se zgodi nesreča, vam ne more nihče pomagati, če se nite držali prometnih predpisov.

KONGRES ODREDIL ODLOG ŽELEZNIČARSKEGA ŠTRAJKA

Kongres je včeraj izglasoval, predsednik pa podpisal zakonski predlog o obvezni odložitvi železničarskega štrajka za 37 dni. Predsednik je dejal, da odložitev štrajka vprašanja ne bo rešila, kot bi ga odobritev njegovega predloga Kongresu. Železničarske unije so označile odložitev štrajka za "nesmisel".

WASHINGTON, D.C. — Kongres je odklonil predsednikov predlog za obvezni sprejem dogovora, ki so ga sklenile unije železničarjev in železničarskega delavstva pretekli december s predstavniki železnice. Izglasoval je odložitev splošnega železničarskega štrajka, ki je bil napovedan za preteklo polnoč, za 37 dni. Zvezna vlada je izjavila, da bo storila vse, kar je v njeni moči, za doseg sporazuma med železničarskimi unijami in železniškimi družbami. Dežela si ne more privoščiti ustavitve vseh vlakov, do kar bi nujno prišlo, če Kongres ne bi posegel na predsednikov predlog v spor.

Predstavniki železničarskih unij in železniških družb so se v decembru sporazumeli o novi kolektivni delovni pogodbi, ki določa povišanje plač za 19% od sedanjega povprečja \$3.60 na uro. Vse unije železničarjev in delavstva v železniških delavnicah so sporazum odobrile, le unija obdelovalcev pločevine je predlog odklonila, ker ni dovolj ščitil pravic njenega članstva do določenih del. Unija se boji, da bi pristanelek na novo pogodbo povzročil izgubo večjega števila del za njeno članstvo in s tem seveda prenehanje določenega števila delovnih mest.

Ker je med unijami dogovor, da morajo pristati na pogodbo vse če naj bo veljavna, je odklonitev ene pomenila odklonitev vseh. Začela pol leta pogajanja, ki pa kljub podaljšanju in odlaganju štrajka niso privedla nikamor. Zato je razumljivo, da je predstavnik unije obdelovalcev pločevine E. F. Gariough izjavil, da je odložitev štrajka za 37 dni "nesmisel". Z odložit-

Washington, D.C. — Kongresni kritiki ameriškega poseganja v Laos so bili nekoliko pomirjeni, ko je državni tajnik W. Rogers v torek na tajni seji zunanje političnega odbora obrazložil položaj v Laosu in dal odgovore na vprašanja, ki so mu jih senatorji stavili.

WASHINGTON, D.C. — Administracija za hrano in drobovje zahtevala od vseh izdelovalcev pilul za preprečevanje spočetja, da vključijo v njih zavite lističe s svarilom pred možnimi nevarnostmi zdravju uživalcev teh pilul.

WASHINGTON, D.C. — Sen. A. Ribicoff je dejal včeraj, da piloti trgovskih letal vtihotapljujejo denar s črnega trga v Saigonu in Bangkoku v ZDA in s tem škodujejo gospodarstvu Južnega Vietnama in Tajске.

PARIZ, Fr. — Francoska napadna podmornica Euridice vrste Daphne je včeraj tekem potapljanja eksplodirala nedalet od Toulona. Na površini so našli nekaj ostankov podmornice, ki je s seboj v globino ponesla posadko 57 moških. To je v nekaj več kot dveh letih že druga taka nesreča francoske vojne mornarice.

LAMAR, J. C. — Oblasti so prijelo 15 oseb, ki so sodelovale pretekli torek pri izgradnji proti šolski integraciji. Demonstranti so prevrnili šolske buse, ki so pripeljali črne šolarje do dotlej čisto bele šole in črne šolarje pregnali.

SAN JUAN, P. R. — Včeraj je prišlo do hudih nemirov na univerzi, pri čemer je bila ena slušateljica mrtva, 54 pa ranjenih.

SAIGON, J. Viet. — Pretekli teden je padlo v bojih v Južnem Vietnamu 113 ameriških vojakov. Ameriške letalske sile so napadle rdeče topniške postojanke onstran meje v Kambodži, ko so rdeči streljali preko meje v Južni Vietnam.

BEOGRAD, SFRJ. — Prof. Mihajlo Mihajlov, ki je bil obsojen zaradi "sovražne propagande", je bil po 3 letih in pol izpuščen iz ječe, pa mora ostati najmanj še 4 leta tiho. Prav tako ne sme nič objaviti v tem času.

SAN ANTONIO, Tex. — Stanje L. B. Johnsona, ki so ga v ponedeljek pripeljali v tukajšnjo Brooks General bolnico, se je ustalilo. Bolečine v prsih

Iz Clevelanda in okolice

K molitvi — Danes, v četrtek, popoldne ob dveh je vabljeno članstvo Društva sv. Katarine št. 29 SZS v Golubov pogrebni zavod na E. 47 St. in Superior Avenue k molitvi za pokojno Katarino Stos, jutri pa k pogrebnim sv. maši v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ob devetih.

Polka radio-program — Ob petkih popoldne ob petih je na WZAK FM radio postaji 93 mc Polka Town Music slovenske vrste z napovedovalcem B. Bergerjem.

Dobrodošli — Iz Slovenije je prišla za stalno družina Janeza Povirka k družini Rudi Spehar v Euclidu. Tillie Spehar in Ivanka Povirka sta sestri, obe doma v Veliki vasi v župniji Moravče. Dobrodošli med nami!

Vlake hočejo ukiniti — Penn Central železniška družba je zaprosila za dovoljenje, da ustavi potniški promet zahodno od Buffalo s 15. aprilom 1970. Če bo to dovoljenje dobila, bo Cleveland dejansko izgubil svoje zadnje redne železniške zveze. Sedaj se ustavljajo tu še vedno na dan trije vlaki, ki vozijo med Chicagom in New Yorkom, med Clevelandom in Indianapolisom in med Clevelandom in Columbusom. Ostalo bo le še redni dnevni vlak Erie Lackawane med Clevelandom in Youngstownom.

Nenaden hud snežni melež po vsej Evropi

Promet na cestah, železnica in letališčih obtičal, snežni meteži divjajo vse od severne Evrope pa do Sredozemskega morja.

LONDON, Vel. Brit. — Nenadno je pritisnil na Evropo vse od severa pa do juga hud mraz s snežnimi meteži. Promet je obtičal na tleh in v zraku. Najhujši snežni viharji od leta 1963 so prizadeli Britanijo, kjer so potrpane električne in telefonske žice, promet pa je skoraj obtičal.

Hudi snežni metež je divjal nad Parizom. Mesto je pokrila 5 palcev debela snežna odeja. Promet na letališču Orly je bil prekinjen. Snežni metež je segel v Alpe, četudi je imel dež Švice jasen, sončen dan. Sneg je zapadel tudi v Italiji daleč na jug. V Rimu je padala toča in termometer je kazal pod ničlo (C).

Na Češkem in Slovaškem divjajo snežni meteži že tri dni. Prav tako v Avstriji in v Sloveniji. Gorski prelazi med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo so zaprti. Sneg je zapadel tudi v Belgiji in na Nizozemskem, kjer se prav pripravljajo na cvetenje tulipanov, kar je za Holandce pravi narodni praznik.

Posebno hud mraz je pritisnil v Sovjetski zvezi. V Sibiriji naj bi padla temperatura do 76 pod ničlo.

Husein: V vojno lezemo — AMAN, Jord. — Kralj Husein je dejal, da Srednji vzhod zopet leze v splošni vojni spopad. Združene države bi ga lahko preprečile, pa niso v ta namen storile še nič od vojne junija 1967.

so popustile, nastopila pa je nevarnost prehlada.

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 45 Thursday, March 5, 1970

Siti in lačni Slovenci

Na povabilo uredništva Dialogov je lani poleti osemnajst slovenskih pisateljev in publicistov obiskalo "slovenski vzhod" od Slovenskih goric čez Haloze in Kozjansko do Bele in Suhe krajine. Svoje vtise so objavili v knjigi "Siti in lačni Slovenci", ki je izšla pri založbi Obzorja v Mariboru.

Iz omenjene knjige objavljamo nekaj odstavkov:

Zame je bilo dovolj zgovorno tisto, kar sem videl in doživel na tem našem potovanju v Halozah in Kozjanskem. Razdrte hiše, nevedni ljudje, lačni otroci, obupan kmetič z neusahljivo voljo do življenja.

In ne samo to, marveč tudi bridka resnica, da sem baš tiste dni moral požirati dolge časopisne stolpce hvalnic o razviti Sloveniji, o slovenskih milijonarjih, o slovenskih vilah in vikendih, o našem razkošju, o našem evropskem obilju. In to prav tedaj, ko sem gledal razpadajoče hiše, poslušal ljudi, kako so tarnali, da ne morejo živeti v teh grapah, ko sem gazil po blatnih poteh.

Ker se obnašamo tako in ker pri nas delamo ideologijo namesto znanosti ali pa je znanost v službi pragmatične politike, si bomo bržkone iz dneva v dan manj na jasnem, kako je pravzaprav z nami, kaj smo, kaj hočemo. Vse dotlej, dokler nas ne bo, če se prej ne bomo zdravili, razvoj, ki gre drugod svojo pot z nezadržano intenzivnostjo naprej, potisnil ob rob. Tedaj bomo zastali, se zmedli in se spogledali: Kaj pa smo vendar počeli ves ta čas?

Kaj naj povem o naši lepi zastavi in lepi kulturi in lepi zavesti možaku, ki nima kaj dati v usta? Ki je njegova zavest in nedosegljivi ideal kosilnica alpina! Pa šest pamčev, ki se podijo po dvorišču in hočejo v šolo in hočejo jesti! Kaj?

Da ne bo nesporazuma: tudi o rdeči zastavi in o razrednem boju in o internacionalni socialistični zavesti bi mi ne imel kaj reči.

On potrebuje najprej denar pa kosilnico alpina, potem se lahko menimo naprej. Tedaj o tem, kako bo pravil otroke v šolo, kam bo prodal pridelke, kakšna gnojila bo uporabljal, kako bo pokrtil razdrapano streho itd.

Daleč pozneje pridejo na vrsto tiste stvari, ki jih imamo polna usta in srca.

Tako je pač razumljivo, da se bomo morali Slovenci odslej spraševati o slovenskem narodu čisto drugače, kakor smo bili doslej navajeni.

Kmetje bi radi stroje, da bi lahko več pridelali, a strojev ne morejo kupiti, ker ni denarja. Denarja pa ni, ker ne morejo več pridelati in z denarjem od pridelkov kupiti strojev. Ker pa je prva živina, nato pridelki, potem poslopja, šele daleč pozneje pa časniki, knjige in take reči, tudi ni mogoče veliko znati. Ker ni zdravnik, ker ni svetovalec, ker ni nikogar, se je pač treba opreti predvsem nase in na svojo voljo do življenja. Ni tega, ni onega, ni tretjega. Strahovit kompleks problemov, gotovo med seboj usodno vzročno povezanih; problemov, za katere nihče še pomislil ni, da bi jih bilo treba začeti reševati. In vse to tam, kjer nekaj imajo. Kaj pa tam, kjer nimajo nič? Alkoholizem, bolezni, strašna črna nevednost.

Gotovo je med nami dovolj sposobnih in imenitnih mož, ki bi znali te stvari urediti. Zdi se pa, da vem nekaj usodnejšega. To namreč, da smo bili in smo še in verjetno še nekaj časa bomo do teh krajev strahovito brezbržni. In naša brezbržnost, ki je splošna in vsestranska, je tudi najhujša slovenska revščina. To je tista revščina, ki dovoljuje, da v razvitih predelih naše slovenske domovine nemalo krat gospodarijo nesposobnost, rovtarstvo, neznanje in provincializem, najhujši nasprotniki zdravega in normalnega funkcioniranja neke skupnosti, ki se hoče imenovati narod. Po vsej verjetnosti bo treba najpoprej ozdraviti to revščino.

Ko pomagamo nerazvitem v Afriki, pa niti ne vemo, kakšno resnično tragedijo doživlja biološko in duhovno razkrajajoči se del našega naroda. Ne zmoremo niti tega, da bi poskrbeli za nerazvite in revne v Sloveniji, kakor skrbimo za nerazvite in revne v Jugoslaviji in v svetu.

Našega naroda nihče ne načenja od zunaj tako zelo, kakor se razkrajja sam v sebi.

Veliko dela nas čaka. Če je v nas še sploh kaj volje do česa. — "Siti in lačni Slovenci", str. 29-38.

Čudno žalostna je podoba, ki jo daje omenjena knjiga o razmerah v nekaterih delih Slovenije, kjer je revščina danes po 25 letih komunistične oblasti, ki je toliko obetala in toliko govorila o proletarski enakosti, o pomoči stiskanim in krivico trpečim!

Če kje, je prav v teh krajih in razmerah, ki v njih vladajo, najboljši dokaz, da komunistične obljube in napovedi niso nič vredne! Komunistem ni našel rešitve socialnim in gospodarskim krivicam, kot je obetal, ni našel poti k gospodarskemu napredku, pač pa se je izkazal za izredno coklo vsakemu napredku.

BESEDA IZ NARODA

Naznanila DNIJ pri Sv. Vidu

CLEVELAND, O. — Prihodnja nedelja, 8. sušca, je zadnja obhajilna nedelja Društva Najsv. Imena Jezusovega fare sv. Vida pred Veliko nočjo. Zato se dajmo to nedeljo res v kar se da velikem številu zbrati pri tej sv. maši in med njo sprejeti sv. obhajilo! K tej sv. maši odidemo skupno ob 7.45 iz šolske veže, kje se dajmo vsi pravočasno zbrati. Po maši imamo v dvorani pod cerkvijo naprej skupen zajtrk, potem pa kratek društveni sestanek.

Naslednjo nedeljo, 15. sušca, pripravi naše društvo v šolski dvorani svoj redni vsakoletni zajtrk, ki bo na razpolago vsem župljanom kakor tudi gostom od 8. ure zjutraj do ene ure popoldne. Na voljo bo cvrtje z domačo pečeno in kava s pecivom. Cena \$1.25 za odrasle, \$0.75 za mladino pod dvanajstim letom. Nakaznice za zajtrk so na razpolago pri vseh društvenih odborih.

Preteklo nedeljo, 1. sušca, so bile v naši župniji volitve cerkvenih moč. Izvoljeni so bili: Tone Meglič, Lojze Petelin in Karel Winter. Vsi trije so udje DNIJ pri Sv. Vidu.

F. Sever

V nedeljo na "Verigo"!

CLEVELAND, O. — Dramatsko društvo Lilija pripravlja v režiji g. Staneta Gerdina Finžgarjevo kmečko dramo Veriga. Igro bomo videli na odru Slovenskega doma na Holmes Ave. v nedeljo, 8. marca.

Veriga je zrazito kmečka drama, kjer se sosedje zaradi malo vredne verige sovražijo dolga leta, dokler smrt ne privede spet do sprave in pameti. Koliko je bilo takih primerov med našimi kmečkimi ljudmi, ki v svoji trmi, v svoji "pravici" niso hoteli popustiti prav do smrti.

Naj danes omenim, kaj sem spoznal Finžgarja. Leta 1942 med vojsko je Prevod najel pisarniške prostore v študentskem "Jegličevem" domu v Gosposki ulici in Novem trgu v Ljubljani. Tam je bil Finžgar predsednik družbe ali delničarjev, ki so ta dom lastovali. V domu so takrat še stanovali študentje-akademiki (Zarjani) in sicer v podstrešju, kamor je Finžgar rad zahajal. Na hodnikih tega doma sem prvič srečal Finžgarja, postavnega, visokega moža, izrazitih potez, močnega in prijetnega glasu. Takrat je bil kljub letom še prožen in čil, saj mu hoja iz pritičja v četrto nadstropje ni delala nobenih težav. Na njem je bilo nekaj voditeljskega, privlačnega in zato se ni čudila, da je bil njegov vpliv na študente tega doma, kot seveda tudi na druge — močan in morda za marsikoga odločilen, posebno v tistih dneh zmešnjav in negotovosti.

Prav takrat sem spoznal tudi slikarja-umetnika Riharda Jakopiča, ki se je s svojim spremljevalcem prof. pisateljem Jožetom Kranjcem skoraj vsako jutro ustavljal pri okencu trafike tega Dijaškega oz. Prevodovega doma in kupil tobak in oba jutranja časopisa Slovenec in Jutro. Slikar Rihard, visok, s častljivo brado, v dolgi, črni suknji, precej ponošeni in "malil" Jože, ki tudi ni dal dosti ali nič na svojo zunanost, sta se že zgodaj odpravljala na delo v urad Akademije znanosti in u-

metnosti, ki je imela takrat svoje prostore v stavbi Kmetijske zadruge na drugi strani Novega trga. K tem trem ustvarjalcem naj dodam še primorskega pisatelja B. Pahorja in "padarja", novinarja in pisatelja Janka Kačiča, ki sta bila zaposlena pri Prevodu. Ta je mnogim, bivšim javnim in političnim delavcem in veljakom pomagal do skromnega kruha, pa tudi mnogim drugim inteligentom ter, kot vidimo, tudi pisateljem. Oba: zgovorni in vsevedni Kač ter tihi Pahor bi zaslužila posebnega opisa. Kot sem omenil, so se na vogalu pri trafiki srečavali in izmenjavali svoje "novice" naši kulturni ustvarjalci. Pri tem sem smem pozabiti še Ruda Jurčeca, ki je bil takrat predsednik Novinarskega društva in kot tak "gospodar" Novinarskega doma, kjer se je glavni del Prevodovih uradov nahajal. Tudi on je bil skoraj redni jutranji gost, ponavadi je stal pred glavnim vhodom, ali pa na stopnicah svoje pisarne v pritičju doma.

Trideset let bo kmalu od takrat in od teh mojih slučajnostnih znancev, naših umetnikov živi samo še Ruda Jurčec v Argentini. Nedosegljivi Jakopič, svojstven Finžgar, zgovorni Kač, Pahor ter prof. Kranjc so le še imena preteklosti. Ostala so njihova literarna in likovna dela, v katerih bodo še dolgo živeli. V delih, ki so bila ustvarjena v težkih razmerah, v boju za vsakdanji kruh se kaže njih posebnost, rast in vzpon. V delih, ki so polna ljubezni do ljudi, ki so jih opisovali, slikali ali jih postavljali na oder, je tudi njih veličina, njih duša in njih velika podoba. Pa tudi podoba časa, v kateri so ustvarjali in živeli.

Ena teh stvaritev je gotovo Finžgarjeva drama Veriga. Na oder postavljena zgodba naših kmečkih ljudi, ki so dostikrat za svoj "prav" rajši trpeli in se celo sovražili, pa bili pri vsem tem privezani na svojo grudo z verigami silne ljubezni.

Pesem kmečkemu rodu, ki ga je komunistična oblast stisnila v skrajno možnost obstoja, ki mu je presekala toliko močnih korenin, da bi s tem hitreje izbrisala zgodovinsko obličje naše slovenske posebnosti in preteklosti. Kako zabolijo v to stanje pesem mladega pesnika Toneta Kunterja, ki poje: "Jaz vidim propadanje zemlje in propadanje ljudi, ki na tej zemlji živijo", ali ta obupni klic: "Občudujem kmete po vaseh, ker si sploh upajo živeti!"

Občudba stanja v domovini, bolečina mnogih, veselje nekaterih.

Zato so nam tudi tu v tujini igre naših kmečkih ljudi in njih življenja še prav posebno drage in naše.

M. J.

Na obisku v Koloradu

EUCLID, O. — Pred 90 leti so mladi Slovenci začeli prihajati v Ameriko in se naseljevali na različne kraje. Nekateri so iskali srečo v gozdovih, premogokopih, železnih rudnikih, tovarnah itd. Mnogo fantov iz Suhe krajine je šlo v državo Kolorado iskati zlato in srebro. Mnogo od teh je dobilo bolezen silikozo ter so pomrli v najlepših letih, ko so imeli 40 do 50 let.

Ena njih naselbin je bila Aspen, Kolorado, kjer je nekoč živel okrog tisoč slovenskih družin. Aspen je sedež okraja Pitkin, ustanovljen leta 1880. Srebrarji so našli po celi državi Kolorado. Leta 1870 je bilo zapadno

pobočje gora pridržano z dogovorom kot indijansko ozemlje Indijancem Utah. Aspen je 7.900 čevljev nad morjem. Tam sta se kot prva naselila Hrvata brata Martin in Nick Gerich iz Gospiča. Njih sinovi in hčere še sedaj tam živijo. Sin Mike je bil 12 let mestni odbornik (councilman) ter 4 leta župan. Drugi pionirji so bili Joe in John Tekavcic, John, Julius in Peter Zupancic, Valentin in Anton Oberstar, Frank Solka, Frank Lavsin, Anton Boltezar, družine Hrovat, Hovecar, Kavcek, Klemencic, Kastelec, Kralic, Lesar, Lukančič, Mavec, Petek, Pius, Papesch, Petrovcic, Perla, Rigler, Stariha, Sirola, Starinski, Sparovec, Skufca, Oberstar, Terselic, Zelnik, Zobec, Babic, Campa, Turisic, Mismas, Pecjak, Pugelj, Dolinsek ter mnogo drugih.

Prva gostilničarja sta bila John Janzel in Frank Marolt, ki sta skušala omejiti težave teh delavcev. Ko je divjala v Evropi druga svetovna vojna, so sledeči slovenski fantje služili pri ameriški armadi: Joseph Belle, Frank Dolinsek ml., John Lovsin ml., Joseph in Adolph Miklich, Bernard, Edward, Martin in Joseph Papez, John Snyder ml., Louis Sparovec, John Zupancic in Fred Mavec.

Obstajajo bratske organizacije in njih društva kot Sv. Barbara Ameriške bratske zveze ter Pionir Zapadno-Slovenske zveze.

Leta 1894 so našli v Smuggler gori kos srebra, ki je tehtal 1890 funtov in so ga komaj privlekli iz rudnika. V največjem razmahu med leti 1890 in 1910 je živel tam približno 29.000 oseb. Ko je nastala srebrna panika in so cene padle, so se ljudje začeli preseljevati v druge kraje, kjerkoli so dobili službo. Aspen je kmalu postal poznabljen. Danes je znan po cellem svetu kot najboljši smučarski kraj na svetu, kot športno mesto.

Okoli leta 1935, ko je v Ameriki vladala huda depresija, ko že denarja skoro nismo več poznali, sta prišla v Aspen mednarodno znana športnika William Fiske in Thomas Fortune Ryan ter si ogledala okolico za razvoj smučanja.

Aspen je imel oboje, lahak prhek sneg in pokrajino, pa malo zaostalo mestce. Stanovaleci mesta so bili premalo pozorni in zgrešili so možnost, katero so držali v svoji roki, ter prepustili potrebo tujih gostov drugim izven države.

Od pionirjev so žive še tri žene, vse blizu 90 let. Obiskal sem jih, go. Franco Miklich, go. Johano Muhic, sestre g. Andreja Blatnika z E. 76 St., Cleveland, Ohio, ter go. Heleno Gregorich, teto Franka Smoleta v Barber-tonu. Večina mladeničev je danes zaposlenih pri vzpenjačah ali dvigalih, ki vozijo smučarje na goro. So zavedni fantje in se radi pogovarjajo po slovensko. To so fantje Papeži, Stane Skufca, Jože in Adolph Miklich in drugi. Ko je bilo bratsko življenje živahno okoli leta 1900, so tam imeli svoj Avstrijski dom, kjer so imeli kulturne predstave in pevске koncerte. Zanimivo je dejstvo, da drugi in tretji rod še vedno govori slovensko.

Cd meseca novembra do aprila se tedensko prijavijo okrog 10.000 ljudi, ki se smučajo v šestih gorah po celi okolici. Teh so domačini veselji, ker ti prinesejo njim vsakdanji zaslužek in jim omogočijo obstoj.

Jacob Strekal

Balinarske tekme

CLEVELAND, O. — V nedeljo, 8. marca, ob 2. uri popoldne priredi Balinarski klub v lepih, urejenih prostorih Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. tekme. Kateri se zanimajo za balincanje, pridite v nedeljo popoldan in se prijavite pri re-

ferentu Louisu Barbisu na omenjenih prostorih.

Poleg tega bo tudi zabava, prigrizek in okrepčilo. Igrala bo dobra godba in vstop je prost.

Odbor vabi vse balincarje in balincarke iz slovenskih naselbin, posebno iz Euclida in St. Clairja, da boste pokazali, kaj znate. Četudi niste člani kluba, ste dobrodošli. Lahko se vpišete, članarina je samo en dolar na leto. Tukaj balincamo vsak dan čez teden popoldan in zvečer, stari in mladi, moški in ženske.

Na svidenje v nedeljo popoldan!

Vabi odbor.

J. F.

Na telovadno akademijo

CLEVELAND, O. — Toliko je že različnih vabil, da so mnogi ki jih komaj prelete z očmi. Pa je nemara le prav, če se včasih ob njih ustavimo in vsaj za hip pomislimo, za kaj vabijo.

V soboto zvečer ob pol osmih v dvorani pri Sv. Vidu priredi svojo akademijo Slovenska telovadna zveza pod vodstvom g. Varška. Toliko stvari ugaša ali le medlo živi, čas med nami gre svojo pot in zdaj to društvo zdaj ono položi k počitku. Velika je škoda za vsakega. Posebno pa je škoda društev, ki zbirajo v sebi mlade ljudi.

Slovenska telovadna zveza je ena teh. Mladi ljudje so v njej mnogi še otroci. V teh ljudeh se življenje šele začinja, toliko lahko še store.

Se tako močna volja tudi v mladem človeku začne medleti, če ne vidi veselja in podpore v starejših ljudeh. Zavoljo tega je to kratko vabilo. Vabilo in prošnja, da bi prišli v soboto zvečer v dvorano, da bi podprli voljo in sile v mladih ljudeh, da b kljub tolikim mikavostim, ki mlade ljudi vlečejo od resnega dela, vztrajali.

Pridite torej v soboto ob pol osmih. Ne zanemarjajte tega kar še imamo. Mladi, ki nasto pajo, vas bodo veseli in vam bodo hvaležni.

Draga Gostič

Skupna prireditev SND

CLEVELAND, O. — Zadnje leta imajo slovenski domovi v našem mestu navado, da počaste vsako leto izbrane osebe kot "može in žene" leta. S tem dam osebam, ki se prizadevajo za splošno narodno korist, pa tudi za korist posameznih domov priznanje za njihove žrtve. Med nami je veliko ljudi, ki bi zaslužili tako počastitev, pa žal ne moremo vseh izbrati, vsaj ne na enkrat.

Vsak Narodni dom ima pravico izbrati vsako leto le po eno osebo, skupno pa vsi še eno po sebi. Federacija je doslej izbrala in počastila 8 "mož leta". Vsaki so bili že omenjeni in opisani v prejšnjih letih. Iz te skupine je preminul nedavno veliki ljubitelj vsega dobrega za napredek med narodom v domovih, družtvih in ustanovah John Tavčar. Poslovil se je od nas 28. novembra lani. Pogrešamo ga in ohranili ga bomo v svetlem spominu.

Za letošnje leto je bil izbran za "moža leta" Federacije slovenskih narodnih domov splošno znani pevec, direktor Slov. narodnega doma na St. Clair Avenue Eddy Kenik.

Pri Federaciji smo začeli izbirati može leta v letu 1962, pri posameznih domovih pa dve leti kasneje.

V dolžnost si štejem, da opišem "moža leta" SDD na Recher Avenue v Euclidu. Izbran je bil za to čast Louis Sajovic, eden od mlajše generacije, v direktoriju od leta 1962 in 8. leto predsednik nadzornega odbora. Bil je delaven pri SND že kot mladenič. Z lastnim tovarnjakom je brezplačno vozil, kar je bilo tre-

ba pri domu. Je splošen gradbenik in pomaga pri izboljšavi Doma, kolikor mu le čas dopušča. Je aktiven član bratskih organizacij Slovenski dom št. 6 ADZ, podpredsednik Loyalites št. 158 SNPJ, član gospodarskega odbora Federacije SNPJ izletniških prostorov, član Euclid Rifle Cluba in Fraternal Order of Eagles Aerle No. 2221, Kluba Ljubljana, podpredsednik "Kluba 59-nikov" in predsednik "Kluba društev SDD", ki je bil ustanovljen za ohranjanje in izboljšanje SDD. G. L. Sajovic je živel v Euclidu že 35 let, sedaj pa živi z ženo Gayle in hčerko Karen v Richmond Heights. Pri ostalih domovih so izbrani "može leta" na Dennison Frank Pultz, na E. 80 St. William Zagar, na Holmes Avenue Frank Pižmoht, na Maple Hts. Emil R. Martinsek, na St. Clair Avenue Janko N. Rogelj, na Waterloo Road Vid Jancic, na West Parku Michael P. Dancull, na Prince Avenue so izbrali "ženo leta" Jennie Bartol.

Prireditve Federacije v čast "mož in žena leta" slovenskih narodnih domov bo 15. marca 1970 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue ob 12. uri popoldne. Odbor bo poskrbel za okusen objed. Za zabavo in dobro voljo bodo igrali Frank Yankovic in Bobby Timko.

Na veselo svidenje!

Joseph Trebec

Kosilo za slovenske misijonarje

CLEVELAND, O. — Danes noram omeniti zopet nov način, kako pomagati našim misijonarjem. Kamen do kamna palača, mno do zrna pogača — velja prav gotovo za Misijonsko-namkarsko akcijo. Ko dobimo različno pošto, odstrižemo lepo namko in damo med ostale stare znamke. Kaj naj pomeni ena namka? Prav malo, a leto je dolgo in na kuvertah so nalepene vedno nove znamke in jih pridno spravljamo v škatlo. Ševeda brez dela ni jela — tudi za nas velja. Največ zaslug ima gotovo ga. Zveznikova, ki je katlo za škatlo odpirala, sortirala znamke po deželah, jim v opili vodi odzvela lepilo, posušila in zložila v male prozorne vrečice. Nato pa so bile te znamke poslane raznim trgovcem, ki s tem trgujejo.

Drugi način pridobitve so razni kuponi za različne predmete, katere smo vnovičile in znesek oddale v blagajno.

Velikokrat je bil poleg znamk še kak dolar dodan, tako, da se je blagajna tudi na ta način polnila. Kdor ima list "Katoliški misijoni", si je lahko ogledal točno poročilo došlega denarja in na katere misijonarje je bila poslana vsota.

Tudi pikniki "Mladih harmonikarjev" so pomagali zvišati imovino v blagajni. Po zadnjem pikniku v lanskem avgustu se je g. Wolbang po Ameriški Domovini lepo zahvalil za vse sodelovanje in pomoč v imenu slovenskih misijonarjev.

Ga. Mary Otoničar je obljubil, da s svojimi zvestimi pomočnicami skuha kosilo, katerega lobiček bo šel za slovenske misijonarje. To kosilo bo na Cvetna nedeljo, 22. marca, v šolskem avditoriju pri Sv. Vidu. Kosilo bodo servirale od 12. do 3. ure popoldne. Cena je za odrasle \$1.75, za otroke pa 75c. Vse prijatelje in dobrotnike misijonov lepo vabimo na to kosilo.

Tako, zdaj veste, kako se je začela Namkarska akcija in imela uspeh. Prosimo, odzovite se vabilu in pridite na kosilo, da bo zopet uspeh. V postu smo, v času, ko nam mora biti vse dobro bližje, ko nas trpljenje Velikega petka prepričuje, da za vsem trpljenjem pride Velika noč. Naj bo Cvetna nedelja lepa priprava na Veliko nedeljo!

Marica Lavriša

KRIŽ NA GORI

LJUBEZENSKA ZGODBA

Spisal: Ivan Cankar

Zdrnil se je vsak hip, ni se mogel domisliti, kam je bil zabodil, kje leži. Se le proti jutru je zaspal mirneje.

Ko se je zbudil, je sijalo sonce v sobo in skočil je z zofe.

"Ne, potrpi, tak ne moreš na cesto! Reci mi, kar hočeš, ampak takega te ne spremim nikamor, sram bi me bilo! Jaz imam še nekaj, za silo bo že! Malo čaljši si sicer od mene in malo bolj suh, pa saj tisto, kar nosiš, tudi ni bilo po meri krojeno! ... Kaj obupati si misliš, pa imaš čisto perilo?"

Godina, čokat fant z zgodaj ostarelim, gosto porastlim obrazom, je hodil po sobi z umerjenimi koraki in je premetaval po stolah stare obleke.

"Vrag vedi, kadar bi človek potreboval, nima ničesar! Vreme je krivo — za zimsko obleko je že prepozno, za poletno prezgodaj! Pa saj nismo tako natančni, kako pa bi se razločeval umetnik od komljeve, če ne po obleki? Vzemi tole!"

Mate se je oblekel, Godina je kahal čaj.

"No, zdaj pa mi malo povej, kako je bilo s tabo! ... Dobro si se popravil čez noč, naravnost zrediš si se v obraz!"

Mate je bil še nekoliko truden, kakor da bi se bil odpočil od napornega dne. V licih se mu je bila prikazala kri; poravnal si je lase in vsuli so se v lepih kodrih na senca.

"Sam ne vem, kako je bilo!" se je nasmehnil. "Ampak povem ti nekoč, kako čudovito sem se rešil! ... Zdaj res ne vem, kako sem mogel tako zabresti! Kaj pa mi je bilo? Nič drugega, nego da nisem vedel natanko, kaj bi jedel, kaj bi pil, kje bi ležal in da se nisem nosil kakor angleški kralj! Tako se godi tisočerm drugim in če bi se vsi utapljali, bi se kmalu zajezile vse vode na svetu! Malodušen sem bil, zato ker ni bilo ljubezni v meni!"

"Kaj misliš zdaj?"

"Delati mislim! ... Poprej pa napravim, kar sem se bil nasmehnil snoči, napol v sanjah. Domov se napotim, samo pogledal bi rad tja dol, morda samo od daleč, s hriba. In če treba, pojdem peš! ... Poklicalo me je namreč ..."

Godina se je smehljaj.

"No, smej se! Poklicalo me je tako jasno, kakor da bi zaklical ti, ki stojiš pred menoj. Se nočoj se morda odpravim!"

"Prenagel si, ne premišliš nikoli!"

"Kaj je treba premišljevat? Potrebno je, da se napotim, zdaj zame edino potrebno. Torej je najbolje, da ne odlašam. Ne morem biti drugače vesel tega novega življenja, tako kakor človek in kristjan, če ni krščen!"

Poslovil se je od prijatelja, na ulici mu je dihnilo v obraz toplo sonce in vesel je bil sonca. Vesel je bil ljudi, ki so hiteli mimo, brez zla so se mu zdeli vsi obrazi; kakor sladko, veselo sočutje ga je obšlo, kadar je gledal otroka, strmečega v svet z velikimi, radovednimi očmi in pogladil je po laseh kuštravega fanta, ki se mu je bil zaletel v noge.

Dospel je v predmestja, v bližini svojega doma; šel je mimo žganjarnic, umazanih, zadehlih krčm; razcapani, slabotni in boleha vi otroci so se igrali na ulici.

"Tuka sem živel, ta zrak sem dihal! ... Čudo, da se še ni bila ostrupila poslednja kaplja krvi!"

Ugledal je od daleč žensko, ki jo je poznal in se ji je ognil s studom v srcu. Gledala je za njim, on pa je pospešil korake.

"Tako sem se blatil radovoljno! In čudo, da je ostal v srcu še neuskrnjen kot ... Toda vedi Bog, čemu je bilo tako potrebno in čemu je moralo biti tako! ... Kako bi se veselil svetlobe, če ne bi bil šel nikoli skozi temo?"

Plezal je po visokih stopnicah v svoje stanovanje. Izba je bila tesna, čisto prazna; ni bilo podobne na steni, ne rože na oknu; v kotu je stala nizka postelja z razmetanim, umazanim perilom.

Ozrl se je na mizo in je ugledal svoje pismo. Prvo je bilo veliko in zapечатeno, naslov je bil napisan po nemško z okernimi, težkimi črkami. Mate ga je odprl, v papir je bilo varno zavito dvojce posvaljkanih bankovcev. Pogledal je na to, na ono stran; nikjer ni bilo besede, ne podpisa, ne pozdrava.

Mate je položil denar na mizo in se je nasmehnil.

"Kdor si že, pozdravljen bodi! Naj ti se godi dobro na tem in na onem svetu!"

Nato je odprl drugo pismo; poznal je pisavo in roka se mu je tresla. Ko je prebral prve besede, je sedel za mizo in je stisnil glavo v dlani. Bral je hitro, oči so ga pekle in rdečica mu je temnela v licih. Do konca je prebral in je zavriskal od radosti in zajokal.

"Ti draga, ti moj angel varuhi!"

Se tisti večer se je napotil.

IV.

Hanca se je zbudila nenadoma in je poslušala; vdrugič je narahlo potrkalo. Skočila je s postelje in je odprla okno.

"Ali si prišel, Mate?"

Samo temno senco je videla zunaj pred oknom.

"Pravkar sem prišel, kakor tat sem se priplazil, da bi ne srečal nikogar ... Ali si me čakala, Hanca? Ali si pripravljena na pot?"

"Pripravljena! Saj si tako dolgo odlašal in tako težko sem te čakala!"

Ponudila mu je roko. Mate jo je prijel in jo je stisnil z obojema rokama.

"Tako veselo mi je bilo pri srcu, ko sem šel čez hrib. Vse je bilo tiho, komaj da je dihalo v spanju ... Že davno je odbila polnoč in zdela se mi je, kakor da sva sama na tem božjem svetu ... Samo v goste sem prišel, predno še zazorj dan, se vrnem na faro ... Tam imam svoj kvar-tir pod kozolcem, ker nočem, da bi zijali za mano ... In tako je človeku prijetno, kadar je sam na svetu s svojo ljubeznijo ... Skloni se še malo, Hanca, rad bi ti videl v obraz!"

Hanca se je nasmejala in se je sklonila, Mate je stopil na prste, stisnil ji je glavo v dlani in jo je poljubil na ustnice.

"Kakor tat sem se prikradel in vse bom vzel s seboj, kar je lepega tu doli in dragocenega! Tako mi ne bo treba domotožja! ... Zdaj sem te videl, Hanca, in tako se vrnem; kaj odpotuješ z mano že drevo?"

"Precej pojdem s tabo, Mate, če bi rad."

(Dalje prihodnjič)

Denarne kovnice

Kovnice danarja v ZDA so bile najprej pod državnim tajništvom, šele leta 1799 so postale posebna agencija ZDA.

Tako hoče grunl...

Primož, stara, trščata hribovska grča se stiska ob peči, vleče iz lesene pipice in gleda v tla. Le kadar krepko pljune, pošili naskrivaj na svojega sina, ki stoji ob dolgi hrastovi mizi in nasaja sekiro na pravkar izgotovljeno toporišče. Sin je živa podoba svojega očeta, le kake tri križe ima manj na hrbtu.

Dolgo molčita oba. Slednjič odpre usta stari:

"Groga, si kaj misliš na tisto, kar sem ti rekel včeraj?"

"Na kaj pa, oče?" vpraša sin, ne da bi okrenil glavo ali kakorkoli prenehal z delom.

"Da bi te zlomek!" se razhudi stari. "Kaj bi se delal nevednega! Rekel sem in še rečem, oženi se! Saj vidiš, da je hiši tako treba gospodinje kakor slepcu zdravih oči. Odkar nam je umrla mati — Bog ji daj večno luč — in potem, ko smo omolžili Meto, potem, pravim, nismo imeli prave ženske pri hiši. Dekla Urša, saj ne rečem, včasih je že šlo nekaj z njo, toda zdaj se je reva postarala in sam vidiš, da z njo ne gre več!"

"Čemu revskate! Saj nisem rekel, da se ne bom oženil," zagodrnja sin, ki tudi zdaj ne odmakne oči od dela.

"No, potem pa katero zini," pravi stari s precej mirnejšim glasom. "Treba bo pogledati za nevesto. Ali si že misliš na katero?"

"Sem."

"Na katero pa?"

"Ježarjeva Mina iz Dutovelj bi bila čisto dobra za nas," vrže s težavo iz sebe Groga.

"Ta ni zate," vzroji oče, strese z glavo in pri tem tako krepko pljune, da odškropi pljunek od tal na vse strani. "Punčare sicer ne poznam, vem pa, da ima Ježar le pol grunta in veliko otrok, zato ji dosti ne bo mogel dati. Pa tudi drugače dolinke niso za nas hribovce. So preveč mehkužne. Samo bolezezi boš imel pri hiši in stroške. Seveda, govoriti zna sladko, kajpada, drugega pa ni nič dobrega pri nji!"

"Molčite, oče!" reče nevoljno sin, odloži sekiro in trdo sede k mizi. "To ni res! Se nikdar nisem govoril z njo, in Mina tudi ne ve, da jo imam rad. To vam povem le, ker ste tako sitni in tako tiščite vame!"

"Oho, to je pa tem bolje. Vsaj ne bo treba nobenih izgovorov. Vzel boš pa Brdnikovo Jero! Ta je zate in za našo hišo. Tako hoče grunt, le verjemi! Z Brdnikom sem že govoril. Deset tisoč ji bo dal. Pa takoj dal! Fant, ali veš, kaj se pravi to? Dva tisoč izplačš meni, dva sestra Meti, šest jih pa ostane tebi, premisli malo ...!"

"Vse je lepo, ampak Jera ... Prav taka je, kakor kak moža-kar!"

"Močna je in utrjena. In pridna tudi. Navajena je hribov in bo za nas kakor nalašč. Otroci bodo korenjaki in vesel jih boš na starost, ko boš gledal, kako delajo namesto tebe!"

"Toda oče, Jera je — grda. Nikdar je ne bom mogel imeti rad!"

"Ha, ha! Tista pest kože na obrazu — naj bo taka ali taka, saj je vseeno. To te ne bo motilo toliko, kakor tisto, če bi imel prazen žep in bi stokal v dolgovih. Pa — da je ne boš imel rad, praviš? To so same otročarije, veš! Se je boš že navadil in potem bo vse prav, le verjemi!"

Po tem originalnem pouku vzame stari pipo iz brezzobih čeljusti in strese pepel na tla. Grega se pa godrnjaše dvigne in gre iz hiše tja proti hlevu.

Nekaj tednov pozneje je ženin Groga užiral pot po dolini. Bil je v oddaljenem mestu, nakupil to in ono, určil tu in tam, kjer in kakor je potreba, če se človek ženi. Končno je opravil vse, a se tudi tako zakasnili, da je bila že trda noč, ko je bil še v dolini.

Groga v svoji notranjosti ni bil tako razpoložen, kakor se spodobila za ženina. Nekaj težkega ga je tiščalo k tlom. Za Jero se nikakor ni mogel ogreti. A vendar je privolil v zakon z njo. I — kaj pa je hotel! Če bi se uprl očetu, bi mu ta lahko nagajal pri izplačilih in drugod ter ga zbadal ob vsaki prilož-

nosti. Seveda ... lepo bi bilo, ko bi Mina ... A kaj, zdaj je greh misliti na to!

Pot ga je vodila skozi Dutovelje. Sredi vasi je postal in se zazrl v mogočno lipo, ob kateri je slonela lesena klop. Noge so mu klecale od trdnosti, a klopca je bila tako vabljiva! Samo nekaj trenutkov! si je dejal in že je sedel ter se naslonil s hrbotom na ogromno deblo stoletnega drevesa.

Vkljub temni noči je opazil obrise Ježarjeve hiše in spet je stopila predenj — Mina.

"... Bog ve, kaj počne zdaj ...? Gotovo že spi, kajpada. Nič ne ve, da sem tu, nič ne ve in nikoli ne bo vedela, da sem jo imel rad. Kdo neki jo bo dobil ...? Gotovo tak, ki ima manj ko jaz, ki ..."

"Oho, slepar, ali te imava!" je zdajci zarjulo za Grogovim hrbotom, in že sta dva ponočnjaka navalila nanj.

Groga je ta nepričakovani napad nekoliko zmedel. A le za hip, kajti v naslednjem trenutku se je že dvignil in tako silovito zamahnil z rokama, da sta se oba napadalca zvalila po tleh.

V tem je pa, kakor bi bil zrasel iz tal, že priskočil tretji.

"Kaj je, kaj je?" je vpraševal v eni sapi in se oziral zdaj v Groga, zdaj na ona dva, ki sta vsa v strahu še vedno čepela na tleh.

"Nisem nikak slepar, samo počival sem," je zavpil Groga v sveti jezi.

"Ti si, Groga?" se je začudil tretji vasovalec. Nato se je obrnil k onima na tleh in obraz se mu je razlezel v smeh:

"Ha, ha, ha, ali sta jo izku-

pila, ali sta jo! Groga da bi vasa-val in ogledal, Groga, ki je ženin ...! Na svoja ušesa sem slisal v nedeljo v cerkvi njegov oklic. Ha, ha, ha! Groga, le kar mirno pojdi domov, le!"

Ta zadnji stavek je bil pa nepotreben, kajti Groga je že požrla črna noč ...

Prihodnji ponedeljek se je Groga v tihi zagorski cerkvi, ne daleč od doma, poročil z Jero. Vse se je izvršilo brez svatov, brez godbe in brez tistega hrupa, ki je po nekaterih podeželskih krajih še vedno v navadi.

Ko sta novoporočenca korakala proti domu, je bilo obema tesno pri srcu in kar nista mogla do besede. Že skoraj pred hišo se je Groga na pol obrnil proti svoje ženi in započel pogled v njen nos. In tedaj se je nehote domislil na sad tistega hrušavega drevesa tam za hlevom, ki mu pravijo "tepka", in nekaj mrzlega mu je zapolzelo po vsem telesu. Nato je stresel z glavo tako močno, da so se kuštravi lasje usuli izpod klobuka, ter se natihoma vdal v svojo usodo:

"Morda bo pa še vse dobro. Saj tako hoče grunt ...!"

Sen. E. M. Kennedy je obiskal svojo Irsko

DUBLIN, Ir. — Sen. Edward M. Kennedy je v začetku tedna obiskal New Ross na Irskem, od koder izhaja njegov rod, da bi si ogledal spominski park Johna F. Kennedyja, 460 akrov gozdnatega in travnatga sveta, ki so ga kupili irski občudovalci pokojnega ameriškega predsednika. Domačini so sen. E. M. Kennedyja pristrčno sprejeli in mu zagotavljali, da Kennedyjev še niso pozabili, on jim je odgovoril, da tudi ti niso pozabili svoje irske domovine.

Ko je naslednji dan sen. E. M. Kennedy odhajal s predavanja, ki ga je imel na Trinity College, je skupina levičarjev napadla njegov avto s kamenjem in kričala proti Združenim državam. Nekaj ljudi je bilo ranjenih. Senator je v svojem govoru ob obhajanju 200-letnice obstoja te visoke šole obsodil vsako nasilje, pa tudi tiste, ki se z vso silo upirajo vsaki spremembi.

V Dominikani bodo maja predsedniške volitve

SANTO DOMINGO, Dom. rep. — V Dominikanski republiki so se že lani začeli pripravljati na predsedniške volitve. Potekale so do sedaj v miru, imele so pa le eno hibo: manjkalo je kandidatov, namreč takih, ki bi lahko upali na zmago. Prvi se je odpovedal kandidaturi bivši predsednik Bosch,

pravi, da ni več vnet za parlamentarno demokracijo, ampak za delegatsko, kot je poznajo komunisti.

Sele sedaj se je prijavil sedanjí predsednik Balaguer, ki bo verjetno tudi izvoljen, ker ga podpirajo generali, veleposestniki, veletrgovci in industrijci. Kandidira ga njegova reformistična stranka. Mislijo, da bo prijavil kandidature tudi znani general Wessin-Wessin, vendar brez upa na zmago. Tudi voditelj krščanskih demokratov Moreno nima dobrih izgledov na uspeh.

Upajo, da bo volivni boj potekal mirno, toda jamstva pa ni nobenega za to upanje.

Sami svoje pobijajo

GAZA, Izrael. — Ko so čakali arabski domačini v vrsti za potna dovoljenja iz področja Gaze v Izrael in Jordanijo, je prišlo do nenadne eksplozije, ki je ubila tri Arabce, 6 pa jih ranila.

Zastopnik izraelskih zasedbenih sil je dejal, da je nekdo vrigel v vrsto ročno bombo, drugí pa trdijo, da je prišlo do eksplozije male bombe, ki naj bi jo imel nekdo od čakajočih pri sebi.

Moški dobijo delo

Kovinska tovarna
Sestavljajci kovinskih omar in učenci. Unijska tovarna, stalno delo, vse obrobne koristi. Dnevno delo.

SUPREME FIXTURE

& Mfg. Co.
4868 Chancery Rd.
Broadway & Garfield Hts.
Vprašajte za Jack 587-0200
5,9,10,11,12 mar)

Ženske dobijo delo

Čistilka

Iščemo žensko za delni čas za čiščenje po šoli za katoliško šolo in cerkev v Euclidu. Kličite 531-0900 med 9. in 12 dopoldne.

(46)

Help Wanted Female

Cleaning woman
For factory offices
361-6264

(45)

Clerk-Typist

no experience necessary. High school graduate preferred. Starting hourly rate 1.80 per hour. Excellent working conditions.

PAULIN INFRA RED

PRODUCTS CO.
Located at 16100 S. Waterloo Rd. facing I-90 Freeway 531-1780

(46)

MALI OGLASI

Stanovanje išče

Starejša slovenska vdova išče neopremljeno sobo in kuhinjo ali samo eno veliko sobo v bližini cerkve sv. Kristine ali pri 185 cesti. Kličite: 391-8891.

(46)

Išče delo

Mlad moški, 30 let star, išče delo v tovarni ali delavnici od 9. ure zj. do 1. pop. Kličite od 9. do 10. ure zj. 432-0471.

(45)

Lastnik prodaja hišo

3 spalnice zgoraj, v bližini E. 185 St. Kličite 531-6419.

(45)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV
15425 Waterloo Rd. IV 1-2227

V najem

5-sobno lepo stanovanje spodaj se odda odraslim brez otrok na Norwood Rd. Za pojasnila kličite 881-6377.

(46)

LE KDO SE JE SPOMNIL — Vse čudovito okrasje, ki ga razkazuje Mrs. Valentine Welter, je narejeno iz — makaronov. Okras je posnetek tiare, kot so jih imeli nekdanji carski Rusiji za razne slovesnosti.

MLADA ZANJICA — Mlada Vietnamka je našla nekaj snopov riža in ga nese na palici na kraj sušenja in mlače. V Južnem Vietnamu je mehanizacija na deželi še vedno redka, četudi je v zadnjih letih precej napredovala. Ker je večina moških v vojski, opravljajo na poljih največ dela ženske in otroci.

Dramatsko društvo "Lilija"

UPRIZORI

F. S. FINŽGARJEVO DRAMO

"VERIGA"

v nedeljo 8. marca 1970

ob 3:30 popoldne

V SLOVENSKEM DOMU NA HOLMES AVE.

JAN PLESTENJAK:

HERODEZ

Stiskar se je kar oddahnil. Dolgo je čakal na minuto, da ga vsaj za spoznanje poniža, previsoko je nosil svojo grun-tarsko glavo.

Tone se je delal, kot da ga ni slišal, odkreval se po grupi.

"Tone, še to ti povem, zame-njam pa ne s teboj, čeprav sem siromašen bajtar. Sam sem jo zmašil skupaj, na tvoji strehi pa še niti ena opeka ne bo tvoja, da veš! Lahko noč in brez za-mere!" Vzravnal se je in zdelo se mu je, da ga meh prav nič ne tlači k tlom. Težje je bilo, kar je nosil že dolgo v srcu in je pravkar preložil na Tonetova pleča.

"Preklemanska golazen, ali se je res vse zaklelo!" je morilo Toneta in, kamor mu je že uda-ril korak, mu je zapelo: mилоščina, mилоščina... Vlak je so-pihal čez ravan in kolesje je pelo: mилоščina, mилоščina... v Loki je zvonilo v čast sv. Flo-rijana za spomin, kar je v Loki požar zadušil še v davnih časih, in zdelo se mu je, da tudi zvon poje: mилоščina, mилоščina, mилоščina...

Korakal je čez puštalski most, čez Hudičovo brv. Koraki so mu peli: mилоščina, mилоščina, mилоščina, odmevalo je prav taRo in Sora, ki se je valila čez jez in se penila pod mostom in butala ob kamnite sklade, je bučala v temi: mилоščina, mилоščina, mилоščina...

Brv se mu je čudovito dolga zdela in ves čas se je oprijemal ograje, pred znamenjem sv. Jazeza Nepomuka se je pa pokri-žal in obstal. Lučka je gorela pred znamenjem in tenek pla-

menček je osvetljeval svetnikov obraz, da je Tone razločno videl, kako je bil izmučen od molča-nja.

Po ozki ulici so mežikale luči, svetloba se je skozi mrežaste zavese usipala tudi iz hiš, ponekod rdeča, zelenkasta, drugod spet bela, da je Tonetu kar vid pilo.

"Kam?" je nenadoma udarilo vanj.

"Mилоščina, mилоščina!" mu je utripalo iz dremajočih oken, se mu je smejalo iz gosposke veže,

CHICAGO, ILL.

FEMALE HELP

BAKERY SALES CLERK
EXPERIENCED.
Mornings 6 to 11 A.M.
4242 So. Archer Ave.
Call YA 7-6096

(45)

HOUSEHOLD HELP

MAID LIVE IN
Must have references. Sunday and Monday off.

\$75.00 weekly
831-3169 Highland Park, Ill.

(45)

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY & LIQUOR STORE
By owner. So. West. Well Est. w/ oldg. Liv. quarters rear. Gar. Ill. ness forces sale. \$38,000 or offer.
925-3795

(46)

REAL ESTATE FOR SALE

BY OWNER
5½ Rm. - 3 bdrm. brk. Fin. bsmt. and gar. Many extras. 63rd. Pl. - Mobile. Mid \$30's.
Call aft. 6 686-3380

(45)

5 WOODED ACRES ON ROAD —
Nr. Lake Chetac and trout stream. Deer and small game on property. Sacrifice \$400 full price.
Call owner. 312-463-1896

(45)

MALE HELP

ANALYZERS

Admiral Corporation needs experienced Color and Black and White Television Analyzers.

Good wages, paid insurance program, nine paid holidays, paid vacations and profit sharing program.

For further information call collect:

MR. JAY J. THOMAS

Personnel manager

ADMIRAL CORPORATION

Harvard, Illinois

1-815-943-5411

(45)

HELP WANTED

• EXCELLENT OPENINGS •

NURSE ANESTHETIST

To join department of 4 anesthesiologists and 4 CRNA's. Immediate openings to staff expanding facilities. Excellent fringe benefits.

MEDICAL TECHNOLOGIST A.S.C.P. — DIETITIAN — A.D.A. All salaries open depending on experience and qualifications, 300-bed General Hospital. — Write, apply, or call collect to:

Mr. D. W. SCOTT, Personnel Department

DANBURY HOSPITAL

Danbury, Connecticut Phone: (203) 744-2300

An Equal Opportunity Employer

(46)

pred katero je čepel kot tele velik pes in smrčal ter le za spoznanje zganil glavo, ko ga je predramilo škripanje peska pod Tonetovimi okovanimi čevlji.

"Saj sem že pri Pepetu!" Obstal je in nekam upehan je že bil. Otupal se je in dotipal desetak, ki ga je hranil za voznike.

"Nak, ti pa nisi mилоščina in mилоščinarjevega rodu, nak!" se ga je razveselil in se kar sunkoma pognal v krčmo.

"Viš ga no, pa kar nič te ni na spregled. Sem že mislil, da so ti dacarji goltaneč zacementirali," ga je pozdravil Zifonar in se zakrohotal kot vselej, kadar je mislil, zdaj sem jo pa spet pošnil.

"Zakaj pa? Ti bi bil bolj potreben. Hišo popravlja in ti rečem, to bo hribovska graščina," ga je zagovarjal Tajčkov Tine.

Tone se spočetka še zmenil ni za ljudi, šele ko je slišal Jevčnikovo trlico: "Ne ogovarjaj hribovca moškega. Saj še za tobak ne bo imel," se je zganil in ošvig-nil z očmi najprej trlico, potem pa Zifonarja.

"Za moj denar ste že pili ko žolne, za vaš denar si niti ust nisem omočil. In moj denar je bil, ne vaš!" je zarentačil in udaril z nogo ob tla, da se je Jevčnik izmazal pri stranskih durih. Tonetove roke ni želel svojim kostem.

"Ne zameri, Tone, za šalo vze-mi. Na, na moje zdravje pij!" ga je ogovarjal Tine in nazadnje se je sprijaznil z ljudmi in bili so si spet stari dobri znanci. Kar pozabil je, da je noč, da je bil danes likof pri hiši in da je Malandež vse žganje popil in kračo udušil. Rešil se je mилоščine in zdaj poje njegov dese-tak samo njegovo pesem: "Brez mилоščine, brez mилоščine..."

Noč je prebil v Loki, pesem desetaka je utihnila, spet si je izposodil, hosto za butare je za-stavil. Ves dan je šlo na račun hoste. Pri "Svavnabirtu!" je pog-nal zadnje belice, ko se je že mračilo. Zavedel se je, dokler se krčmarici ni zasmilil smrdljivec. Luč je privila in rekla: "Zdaj pa spat! Smrdljivec je drag, potreben pa tudi nisi. Do-mov se spravi, ali se ti nič ne smilita žena in otrok!" Pa se je vzdignil, klobuk poveznil na oči in potuljeno utonil v noč, še lahko noč ni rekel in, kakor bi jo bil rad zafrknil, pa ni mogel, krčmarica ni prizanesla nikomur in, če bi bil iskal, bi jih bil sku-pil nič koliko.

Lezel je v hrib in kar z glavo je ril v zemljo. Pot je poznal, in ne bi zašel, če bi mu oči zave-zali. "Dobro se spravi, ali se ti ne smilita žena in otrok!" mu je pozvanjalo po ušesih in mu udarjalo na dušo. Pri vsakem koraku ga je bolj zbolelo in, ko je obstal, da bi se odpočil, ni nič prenehalo. "Od mилоščine živiš, pa se šopiriš, kot da bi bil najboljši gospodar," je sikalo vanj in ga rinilo navkreber.

V Loki je bila ura. Štel je. Enajst. Še dobrih dvajset, tride-set minut in bo na Pestoti. Tam

je znamenje in tam rado straši. Ratinka so srečavali kosci brez glave, Močeradnik je videl žen-sko, ki je svojo rakev nesla na rami in ga prosila: "Pomagaj mi!" Tu je bil ubit Bogatajev Tonca, ki je hotel Jamnikovega hlapca prestrašiti. Obkel se je v ovčjo kožo. Bilo je pomoči. Hlapec je nesel meh iz mlina, Tonca ga je čakal oblečen k ot volk. "Bom videl, ali se bo ustrašil ali ne!" si je mislil in čakal... čakal... Pa jo prikreva hlapec, Tonca pa proti njemu, laja, ren-či, hlapec pa le noče bežati. Pač pa z vso naglico telebne z gor-jajo po zverini, samo zastakala je in se nič več ni zganila. Hla-pec je povedal, kako ga je napa-del volk in kako ga je pobil in tedaj so se spogledali. Vedeli so, da ga je šel Tonca strašiti. Nesli so ga mrtvega in še mrtvemu niso mogli sneti ovčje kože. Kar takega so pokopali.

Nekam nerodno je bilo To-netu, ko je v temi zagledal črn steber, štirivogelni spomenik; nič ni vedel, kdo ga je postavil in nikoli tudi vprašal ni.

S Pestote je čudovit razgled. Vsa ravan do Grintovcev, pa od Ljubljane do Kureščka in od Triglava do poljanskega očaka Blegaša.

Tone se je nehote ustavil. Po nekaterih vaseh so še migljale luči, na kolodvoru na Trati so pa hiše kar topile v svetlobi. V Loki se hiše niso razločile od hiš, le luči so se in pa nunski grad nad mestom. Okna so bila še razsvetljena, tudi tista velika, kjer so navadno prečudne rože in neznana drevesa z neznansko

V BLAG SPOMIN

LJUBLJENI HČERKI

Rozaliji Hozjan

OB DRUGI OBLETNICI SMRTI

Dve leti sta že minuli ko Te je 5. marca 1968. leta Vsemogočni poklical k Sebi.

Razvil se ni bil Tvoj se cvet in že je moral oveneti; prekrasen bil za ta je svet, Bog sam ga hotel je imeti: presadil ga je v rajski vrt, kjer nikdar ne bode strit.

Naj duša Tvoja v Bogu srečo uživa, ko vrelec naših solz Tvoj grob zaliva.

Zalujoci:

ROZALIJA, mati,
IGNACIJ, oče,
IGNAC, brat,
MARIJA, sestrice.

Cleveland, O., 5. marca 1970.

EUROPA TRAVEL SERVICE

759 East 185. Street, Cleveland, Ohio 44119

POTOVANJA V DOMOVINO in prihod SVOJCEV V AMERIKO PREVOZ Z LETALI IN LADJAMI PO VSEM SVETU

Vam točno po Vaših željah oksrbimo in uredimo najboljše zveze.

Posluujemo v našem domačem in tudi drugih evropskih jezikih.

JEROME A. BRENTAR

EUCLID POULTRY

V zalogi imamo vedno očističene piščance, na kose zrezane, po-polnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnine. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

549 EAST 185 STREET, EUCLID

WE 1-8187

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: KNdlecott 1-0583

COLLINWOODSKI URAD

452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhes 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpelo

Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo

čudnimi listi. "Bog ve, če je les od takih dreves za rabo?" mu je nenadoma ušlo. In vprašanje se mu je zdelo smešno.

V listju je zašuštelo. V Tonetu je vse zamrlo. Slišal je že, da v bližini tega znamenja vsaj vsake kvatre Koštovec odkopava svoj zaklad, ki ga je po krivici dobil, ga zakopal, pa nikoli več odko-pal. Pa bi ga rad vrnil, da bi se ne vical več in hodil kopat že

osemdeset let. Zdelo se mu je že, da sliši copotajoče korake. Ko-štovec je bil velik, močan in, če je trdo stopil, se je streslo pod njim.

Na kolodvoru je žvižgal vlak in tja proti Kamnitniku se je pomikal voz. Vozu ni videl, le lučko, ki se je pomikala počasi kot kazalec na uri prav v bližino grobišča. Glej, ali migeta lučka na križu sredi pokopališča?

Vse vino in žganje mu je iz-puhtelo in glava mu je bila zdaj jasna, pa trudna, misli zbrane, pa težke. "Da, proti Kamnitni-ku!" je zagomazelo po njem, matere se je spomnil. Samo mu je vrglo oči na dom. Črno gmoto je takoj spoznal, še lipa sredi planine se mu je prvi hip vsilila v oči.

(Dalje prihodnjič)

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

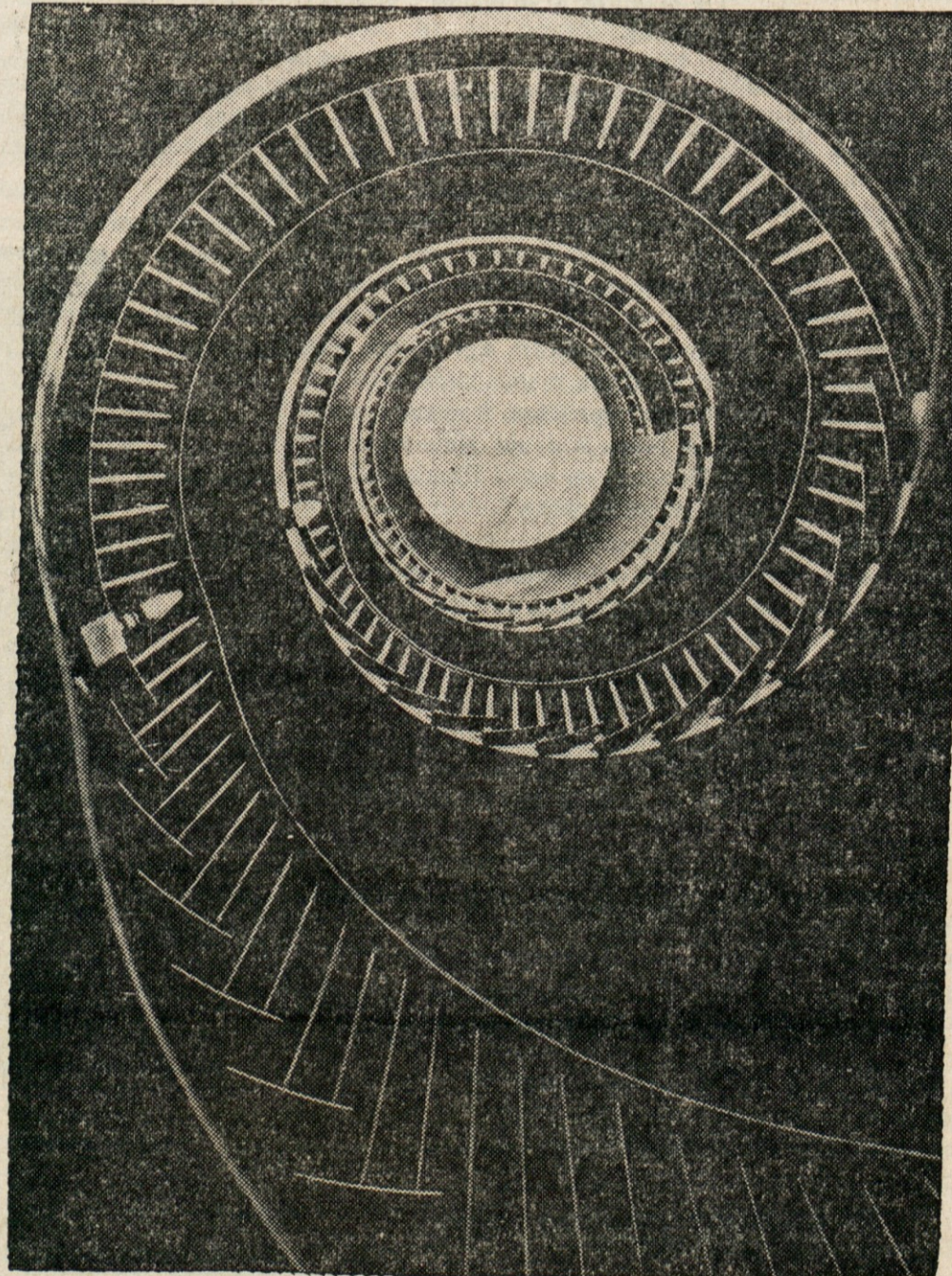
SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

POLŽEVA HIŠA? — Ne, pač pa po polževo speljane stopnice v stari zgradbi v Linden Place, Bristol, R. I. Hišo s tem stopniščem je zgradil gen. George de Wolf leta 1810 tako trdno, da še vedno stoji.